

 ODV

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N

Gevestigd te 's-Gravenhage Kon. goedgek. 22 febr. 1958

ODV-GROEP HILVERSUM

Secret.: Heuvellaan 11, Hilversum. Tel. 02950 - 10481

Hilversum, 6 november '67

 Opm.: Een x in de kantlijn duidt op een vraag,
 een - op een antwoord.

Goeden Avond, Vrienden!

Ik mag wel beginnen met u te vertellen dat we niet alwetend of onfeilbaar zijn. Het is wel erg prettig voor ons wanneer u zich de moeite wilt getroosten om ook zelf na te denken over hetgeen wordt gezegd en naar voren wordt gebracht. Zoals u weet krijgt u na de pauze alle gelegenheid om eventueel uw vragen te stellen. Het is misschien prettiger wanneer u die schriftelijk formuleert, dan zegt u het uiteraard der zaak wat korter en u komt makkelijker uit uw woorden. Zo niet, dan kunt u dat ook mondeling doen.

En dan wat ons onderwerp van vandaag betreft. We beginnen met een waarschuwing. Wanneer u denkt dat we ons bezig gaan houden met toekomstdromen zonder meer, dan hebt u het mis. We gaan spreken over een

B A L A N S V A N M A C H T E N I N D E M A T E R I E.

Wanneer we die balans van machten willen beschouwen, dan moeten we beginnen bij de mens. De mens heeft een bepaalde achtergrond, een bepaalde denkwijze. Wij vinden dat naast de persoonlijke denkwijze steeds meer ook het groepsdenken hand over hand toeneemt. Wij zien dat bepaalde opvattingen veld winnen. Ik geloof dat allereerst een kleine analyse daarvan wel nodig is om te begrijpen welke kant we uitgaan.

Dan wil ik beginnen met te stellen: We hebben op het ogenblik twee soorten van maatschappelijke ontwikkeling. De eerste kun je noemen horizontaal of democratisch, de andere verticaal oftewel technocratisch.

Een horizontaal bestel gaat uit van een zekere gelijkwaardigheid in beslissingskracht van een ieder. Er wordt niet gevraagd wie of wat ben je. Er wordt alleen gevraagd, ben je een mens, ben je een deel van onze gemeenschap. Deze democratie - dat zult u begrijpen - heeft vele en ook grote nadelen. Een van haar grote nadelen is dat ze bijna niet in staat is om onmiddellijk een besluit te nemen. Het duurt altijd erg lang voordat een beslissing valt.

In de tweede plaats, dat er altijd een bepaalde belangenstrijd zal bestaan binnen een dergelijke gemeenschap en dat juist hierdoor een onderlinge strijd voert tot krachtsverspilling, eventueel ook energie-verspilling, kapitaalverspilling, verspilling van talent.

De verticale of de technocratische opbouw van de maatschappij gaat uit van het standpunt dat alleen bepaalde mensen weten wat goed voor je is. Een technocratie gaat uit van deskundigheid. Zij stelt: Wij weten wat nodig is, dat weten jullie niet. Wij handelen zoals - volgens ons - voor jullie goed is. U zult begrijpen dat 'n technocratie uiteindelijk zal uitmonden in een dictatuur. Want technisch gezien zijn er nog veel verschillen van mening mogelijk ofschoon, dat moeten we toegeven, een onmiddellijk reageren veel sneller zal optreden en een veel groter omvang zal kunnen aannemen direct, dan in een democratie. Maar er is iemand nodig die de verschillende technische belangen met elkaar vereent.

Om u een voorbeeld te geven: In Nederland weten we, daar is een langzaam tot technocratie verwordende democratie. Daar zien we de deskundigen van de verschillende departementen voortdurend met elkaar in strijd. Wanneer die strijd, die meningsverschillen moeten worden opgelost, dit naast elkaar en vaak tegen elkaar in handelen door een ministerraad en door allerhand conferenties en commissies, dan duurt dat nog veel te lang. Naarmate er meer behoefte is aan 'n onmiddellijk reageren en ingrijpen, krijgen wij daardoor een dictator als de top van elke verticale maatschappelijke ontwikkeling.

Het is goed dat u deze dingen even bezieet. Want in de wereld van vandaag is de machtsbehoefte zeker niet zo groot als men denkt. Zij is niet veel groter dan in het verleden. Maar wat wel veel groter is, is de noodzaak tot versnelde reactie. Naarmate b.v. de Verenigde Staten intern een grote ontwikkeling doormaken en gelijktijdig extern hun invloed op de wereld meer moeten proberen uit te drukken en te handhaven volgens een concept dat ook democratisch gezien bestaat, zal het bestel daarvan steeds meer moeten gaan grijpen naar de technici, naar de mensen van het weten. Deze mensen zullen allen hun eigen departementen gaan vormen en deze departementen gaan op de duur regeren. Wij zien langzaam maar zeker de democratie verschalen. Wij krijgen te maken met een - in feite - dictatoriaal gezag (voorlopig nog van instanties) dat in bepaalde aspecten de democratie nog een kans geeft, maar alleen daar waar het onschadelijk blijkt te zijn.

De ontwikkeling van b.v. de U.S.A. is op dit moment in de richting van een technocratie. Een technocratie hebben we al in Rusland. Hier hebben we te maken met de deskundigen die voor het hele leven plannen maken en voor iedereen en waarbinnen men zich met een redelijke vrijheid kan bewegen, maar waarbij de uitvoering van het plan belangrijker is dan de mens. In de Verenigde Staten is dit punt nog niet bereikt, maar het komt wel steeds dichterbij.

Dan hebben we een ander machtsevenwicht nog, n.l. het Westen tegen Azië. Wanneer je Azië bezieet dan zie je twee heel vreemde verschijnselen. In de eerste plaats dat uit een, in feite, altijd absoluut geregeerd volk een neiging ontstaat tot democratie, maar dat het onvermogen tot gebruik van democratische rechten, voert tot het ontwerpen van een technocratisch bestuur. China b.v. is een typerend verschijnsel van een technocratische regering. Het gaat hier om de technici en het leger en een groot aantal van de werkelijk deskundigen, de werkelijke producenten, zijn in strijd geraakt met de partij. Niet omdat ze een hekel hebben aan het systeem, maar omdat zij als het ware Mao's algemene filosofie al te veel beschouwen als een hinderpaal op hun weg, een soort geloof, dat hen in hun

vrijheid om datgene te doen wat nu belangrijk is, zou belemmeren. Een soort geloofsstrijd.

In India zelf, Pakistan, vinden wij ook diezelfde strijd. Wij zien dat de neiging tot democratie daar heel groot is. Wij zien ook dat gezien de omstandigheden (zeg maar het gebrek aan ontwikkeling van de doorsneemers) het niet mogelijk is om een democratie op westerse basis op te bouwen. Het resultaat is ook in deze landen toenemend technocratisch bestuur met een toenemende neiging naar absolutisme, terwijl we een groot geschil zien optreden steeds weer tussen geloof en staat.

Uit deze paar gegevens, ik zou er nog veel meer voor u kunnen aanvoeren, want Afrika b.v. bewijst dat elke poging tot democratie bij een volk dat een lagere ontwikkeling heeft dan het Westen normaal, maar dat westerse maatstaven wil hanteren, we automatisch 'n vorm van technocratie, bureaucratie zien ontstaan, die weer voert tot absolutisme. Zo kunnen we ook zeggen, dat b.v. opstanden die plaatsvinden in Zuid-Amerika en die in voorbereiding zijn, want er zijn er nog een stelletje die voorlopig nog niet uitbreken, maar waarvan we over enkele maanden toch wel zullen horen, daar zien we juist weer dat men eigenlijk zich verzet omdat men een democratie wenst. We hebben hier te maken met een wat patriarchaal beheer van een betrekkelijk kleine kaste. Men wil meespreken, maar men kan het niet. Het resultaat is dat men grijpt naar een systeem dat in wezen technocratisch is. Dat een deskundige bureaucratie in de plaats gaat stellen van de eigenaars van vroeger.

Wanneer we dat nu even allenaal bij elkaar vatten, dan kan ik ontrent de toekomst wel één ding zeggen: De grote strijd van de komende jaren zal voor de mensen in feite gaan om de keuze tussen mens en wat men noemt gemeenschap, maar wat in feite is: een technocratisch plan.

Dan kunnen we verder constateren dat religie in vele gevallen een hinderpaal is, zowel voor de persoonlijk vrije ontwikkeling als voor de technocratische ontwikkeling. Dientengevolge kunnen we zeggen, dat praktisch alle grote godsdiensten aan de vooravond staan van een grote omwenteling. Zij zullen hun vorm van absolute levensbeheersing door een zogenaamd "God-gegeven-moraal" moeten prijsgeven. Zij zullen daarvoor in de plaats moeten geven een eenvoudige levenshouding. Om dit waar te maken voor hun gelovigen zullen zij zichzelf moeten ontdoen van zeer veel van de waardigheid en de gezagspositie die ze tot nog toe voor zich opeisen.

Hier hebt u twee punten. Maar die machten zijn daarmee niet alleen uitgedrukt, want wanneer u eenvoudig het leven beziet rond u, dan zal u opvallen hoe pressiegroepen plegen op te treden. Hier in Nederland gaat het nogal. Men is nogal aan de redelijke kant, dat geef ik graag toe. Maar het optreden b.v. van bepaalde vakbonden tegen de bedrijven is gezien de huidige ontwikkeling, in feite krankzinnig. Het optreden van bepaalde militaire pressiegroepen t.a.v. de feitelijke mogelijkheden, die hun wapens en hun legers zouden hebben in noodgeval, zijn zwaar overdreven, zijn krankzinnig, maar ze zetten ze door.

Vele leefregels die op het ogenblik als wet God's worden gepropageerd, zijn niet meer in overeenstemming met de werkelijke eisen van de moderne mensheid met haar grote aantallen en ook haar grote behoeften. Wanneer men nu ziet hoe men ten koste van alles die leefregels probeert vast te houden, zich blijft vasthouden aan dit principe dan zou men toe moeten geven, hier moet op den duur ook een kwestie komen van buigen of breken.

Voor het vaticaan is die tijd dichterbij dan het vermoedt;

voor bepaalde synodes geldt precies het zelfde, maar ook in de kring van de boeddhisten en zelfs in de islam zijn op het ogenblik omwentelingen aan de gang. De godsdienst kan niet meer optreden als een wereldse macht in de huidige ontwikkeling zonder gelijktijdig haar moreel ethische waarden te verloochenen.

Wanneer er sprake is van een balans in dit opzicht, moeten we zeggen idealen, idealisme, geestelijke leringen zijn niet meer hanteerbaar als algemene regel. Een macht die tracht dit te doen, zal zich alleen kunnen handhaven door tegen haar eigen leringen in te gaan. Ook dat is duidelijk.

Nu moeten we eens gaan kijken wat de eenvoudige mens doet. De eenvoudige mens is in het leven bezig met het afschuiven van een hele hoop verantwoordelijkheid. Dit is niet zo vreemd als u misschien denkt, want de aansprakelijkheid, die een complexe maatschappij voor elke mens meebrengt en de moeilijkheden, zijn op den duur niet meer alleen te dragen. Daardoor is een afschuiven van een zekere mate van persoonlijke aansprakelijkheid eigenlijk onvermijdelijk geworden. Maar hierdoor is een trend ontstaan, een tendens. Deze tendens voert bij grote groepen tot een toenemend afwijzen van persoonlijke verantwoordelijkheid. Dit voert weer tot een toenemen van het persoonlijk egoïsme.

Egoïsme, zelfs egotisme in vele gevallen, voert tot een soort zelfverheerlijking waarbij men zich steeds blijft aansluiten bij de sterkste zolang men meent daaruit voordeel te kunnen behalen. Conclusie is logisch. De persoonlijke, de individuele ontwikkeling komt in gevaar.

En nu hebben wij daar tegenover te maken met de jeugd. De jeugd zoekt een tegenwicht, dat is te begrijpen. Uiteindelijk, eens levende steden zijn sarcophagen geworden van chroom, glas en beton. De onderlinge contactmogelijkheden van de mens zijn voor een groot deel gesmoord in allerhand conventies, in toeschouwersvermaak en (niet te vergeten) een beeldbuis. Dat de jonge mens zoekt naar een mogelijkheid om toch zichzelf te zijn, is begrijpelijk. En dat dit zoeken naar het zichzelfzijn ook weer voert tot een verwerping van de maatschappij, is het enig logische. De jeugd is niet onlogisch. Wanneer zij begint te spreken over psychodelisch e.d. dan moeten wij ook niet denken dat de jeugd dwaas is. We kunnen bezwaar maken tegen de weg die zij kiest om te ontkomen aan de werkelijkheid, maar tegen het feit dat zij voelt zich daaraan te moeten onttrekken, kan niemand m.i. met enig zinnig argument opkomen.

De jeugd zal zich moeten aanpassen en zij doet dit door zich los te maken uit het maatschappelijk verband, daarvoor terug te keren naar een verkleind groepsverband, dat op vrije keus is gebaseerd, en in dit groepsverband te zoeken naar - wat men noemt - universele beleving. Misbruik van LSD en dergelijke allerhand de fantasie prikkelende, de geest bevrijdende middelen zijn niets anders dan een zoeken naar de werkelijke gemeenschap, die niet voortvloeit uit 'n structuur of uit een wet, maar uit een besef.

Het zal u duidelijk zijn dat deze jonge mensen een macht aan het vormen zijn, een zeer grote macht zelfs. En naar mate de generaties verder gaan, zullen wij te maken krijgen met iets dat niet zo zeer, zoals men pleegt te veronderstellen, een zedelijke ommekeer is, maar wat eigenlijk een bewustzijnsverandering is. Een totale veranderde waardering van wereld en waarden. Hierdoor worden de bestaande machten aangetast en rijst de vraag of men met geweld zal gaan optreden tegen deze mensen die de bestaande maatschappij - en denkt u daarbij vooral aan een technocratie - dreigen aan te tasten. Wanneer dit geweld wordt gebruikt, dan ontstaat een on-

dergrondse revolutie, die veel grotere omvang kan aannemen dan de nu vaak wat al te overdreven uiterlijke bewegingsvormen van dit zoeken naar vrijheid.

Ik hoop dat ik hiermee ook duidelijk heb gemaakt dat het geestelijk element wel degelijk op het ogenblik in het evenwicht van machten een rol speelt. Zolang één macht sterk genoeg is, zal zij door haar gedrag een soortgelijk gedrag bij andere machten oproepen. Dat is onvermijdelijk. Wanneer wij een kleine gissing willen maken, dan kunnen we zeggen, dat op het ogenblik in Rusland waarschijnlijk zijn opgesteld, nou laten we zeggen 850 - 900 raketten met war-heads (ongeveer gelijke werkingssfeer als de bom op Hiroshima). De V.S., inclusief de landen waar zij al wapens gestationeerd heeft, bezitten op het ogenblik als ik me niet vergis, een kleine 2000 van dergelijke wapens. Die wapens zijn echter over het algemeen kleiner en ze heten schoon, maar een werkelijk schoon atoomwapen bestaat er niet, vergis u niet. Daarnaast zijn een groot aantal ontdekkingen gedaan t.a.v. bacteriologische oorlogsvoering. Men heeft nieuwe methodes gevonden voor het gebruik van gassen, van stralingen, een hele hoop dingen. Deze wapens worden nu ontwikkeld omdat men bang is. Maar wanneer één groep uit haar angst voor zichzelf een wapen opbouwt, dan zijn er maar twee mogelijkheden. Of wel de andere groep zegt: We kunnen jullie rustig nemen zonder dat wapen, wij bewapenen niet. Het andere is: Hij heeft wapens, ik moet wapens hebben. Een bewapeningswedloop is een lange tijd aan de gang, meer die is niet zonder meer te handhaven. We mogen rustig stellen dat de komende twintig jaar beslissend zullen zijn voor het al of niet gebruik van deze wapenen en dat daarnaast een ontwapening onvermijdelijk is geworden.

U moet proberen dat in het juiste verband te zien. Een toenemende bewapening en een toenemende onverschilligheid voor de geaardheid van de bewapening, brengt ook een toenemende onverschilligheid tegenover het gezag. De toenemende onverschilligheid tegenover het gezag is 'n bedreiging van degenen die de wapens bezit en nu van binnen uit. Wanneer deze bedreiging groot genoeg is geworden bestaat er maar één middel. Of je valt naar buiten toe aan om hierdoor de macht te herwinnen, ofwel je ruimt je wapens op.

Er zijn allerhand aanwijzingen voor dat er inderdaad wel enkele van die wapens nog gebruikt zullen worden, maar we mogen toch wel aannemen dat dat totaal van wapens in betrekkelijk korte tijd ook ontmanteld zal worden. Waarom? Omdat men op den duur niet kan ontkomen aan de zekerheid dat oorlog wereldvernietiging is. Dit besef, dat in het onderbewuste een grotere rol speelt dan in het bewuste, heeft vooral alweer de jonge generaties aangetast en heeft bij die jonge generaties juist daardoor het eisen van rechten door de maatschappij en het verzetten tegen de maatschappij bevorderd. Het zal u duidelijk zijn dat dit verder door gaat.

Die balans van die materiële machten is eigenlijk gebaseerd (dat wordt u nu wel duidelijk) op datgene dat er nu is. En de ontwikkelingen van de toekomst zullen, dat kan niet anders, voortkomen uit wat nu bestaat. Zij zullen daar een voortzetting van vormen. Maar we hebben op het ogenblik nog steeds de keuze. Er bestaat nog steeds, naast de steeds sterker wordende neiging tot een verticaal maatschappelijke structuur, de horizontale structuur. En het gevoel dat die horizontale structuur belangrijker is dan de beslissingskracht van de verticale, neemt vooral bij degenen die niet aan de macht zijn voortdurend toe. Er zijn dus keuzemogelijkheden. Er is nog een balans.

Wanneer de technocratie wint, dan wordt op den duur het gehele leven ingeschakeld in een schema. Dit schema bevat allerhand dwaas-

heden voor. Om u een voorbeeld te geven voor Nederland: Wegenbouw.

Men is op het ogenblik bezig om na te gaan welke wegen gebouwd moeten worden, opdat het verkeer in het jaar 2.000 verwerkt zal kunnen worden. Men gaat daarbij uit van een lineaire ontwikkeling volgens de huidige tendens van dezelfde soort vervoer. Een gelijkblijven althans ongeveer gelijk blijven van de beschikbare vervoermiddelen. Daarnaast het behouden blijven van de huidige leef- en woonstructuren in een gebied. Dat zijn dingen die niet waar zijn. Want op een gegeven moment komen er voertuigen die geleid via magnetische straling op verschillende hoogten kunnen vliegen. Die dingen zijn er nu al. Ze worden hoofdzakelijk militair gebruikt, maar ze zullen waarschijnlijk over een dertig jaar ook voor persoonlijk gebruik beschikbaar zijn. En omdat ze in verschillende lagen zich zouden kunnen bewegen, vergen ze minder directe verkeersruimte. Doordat ze geen gebruikmaken van verbrandingsmotoren zijn ze minder storend, ze maken minder lawaai en luchtverontreiniging. En al die mooie wegen die er zijn aangelegd daar vliegen ze dan overheen. Ze zeggen: "Wat zijn die oudjes van ons toch dwaas geweest."

Het is maar een voorbeeld; ik zou er natuurlijk veel meer kunnen geven, maar die beperken we voorlopig maar. Deze structuur van verdere planning loopt vast omdat er verschillende systemen zijn met een verschillende vorm van planning. De strijdigheid in de opvatting omtrent de wereld van de toekomst, zal het onmogelijk maken dat één van beide in staat is volledig te verwezenlijke wat hij wil.

Daarnaast zal de massa zich steeds meer gaan verzetten tegen de beperking van hun vrijheid. Dus de toekomst brengt in zekere zin democratie. Een horizontaal bestuur.

Verder: Oorlogen hebben zolang hierdoor iets feitelijks bereikt wordt. Dat kan zijn gewin aan goederen, gezag, dus meer zeggingskracht, het kan ook zijn b.v. het uitschakelen van mensen die je bedreigen. Wanneer de politie een relletje te lijf gaat, doet ze niet anders dan een staat die de oorlog verklaart aan iemand waarvan ze aanneemt dat het een lastige vijand zal zijn, waarvan ze denken: Die kan ik nu nog de baas. Maar oorlog vergt de aanvaarding van begrippen als vaderlandsliefde, heldenmoed, trouw aan een leuze, een ideaal. En in een wereld waarin leuzen en idealen in toenemende mate worden verspreid, is de ontvankelijkheid voor dergelijke dingen verminderd. De behoefte aan de heldenmoed is er bij enkelen nog wel, maar ze vragen voor zichzelf daar toch ook wel enig resultaat van.

Naarmate er minder resultaten behaald worden, ontstaat ook een verminderde neiging tot activiteit. Om u een voorbeeld te geven: Er zijn mensen geweest die in het verzet alles van hun bezit, van hun leven, hun huis hebben ingezet en die hebben gemeend, dat ze daarvoor wel een vergoeding zouden krijgen. Wat ze hebben gekregen zijn lovende woorden en misschien een lintje en daarna de mogelijkheid om mee te sukkelén zoals ieder ander. Ze zeggen daar hebben wij niet voor geofferd; er zijn anderen geweest die hebben in oorlogstijd geprofiteerd, wij zullen ons nooit meer laten..., enz. Dat is hier in Nederland niet alleen, het bestaat overal. De partij in Rusland is eigenlijk voor een groot gedeelte opgebouwd op het ogenblik, niet uit idealisten (uit mensen die ten koste van alles hun idee - marxistisch, lenisme of hoe je het noemen wilt - willen doorzetten) maar uit mensen die in die partij zijn omdat het status is, omdat het voordelen geeft. U begrijpt dat die mensen niet geloven aan geweld waarbij ze hun voordelen verliezen.

Naarmate duidelijker wordt dat geweld en oorlog geen persoonlijk voordeel oplevert, terwijl voor de gemeenschap als geheel

daarvan geen enkel nut, geen enkele baat kan worden verwacht, zal bij de massa de neiging tot oorlog afnemen. Oorlogen in de toekomst zullen uitgezonderd in vele zogenaamde onderontwikkelde gebieden, die het beschavingspeil van de atombom eigenlijk nog niet bereikt hebben, over het algemeen mechanisch worden uitgevochten. De neiging om deel te nemen aan deze oorlogen wordt steeds minder tenzy daaraan zeer grote vergoedingen verbonden zijn. Deze vergoedingen kunnen op den duur niet worden opgebracht. Vermindering van oorlogsgevaar. De grootste vermindering daarvan ligt na het jaar 1982.

Het begin van deze ontwikkeling kunt u waarschijnlijk zeer duidelijk zien in vele gebieden rond 1970, want de komende paar jaar vormen een cyclus die via het persoonlijk verzet tegen bestaande toestanden voert tot een gemeenschappelijk verzet tegen bestaande toestanden en daarmee naar een reformistisch revolutionaire tendens.

Wanneer we nu zeggen: Wat gaat dit geestelijk betekenen?, dan staan we ook voor een grote moeilijkheid. Een God prediken in een wereld vol raadselen is gemakkelijk. Een God en een openbaring verkondigen die onaantastbaar zijn voor het denken is goed bij mensen die in hun kleine dagelijkse zorgen hun totale denkcapaciteit uitleven. Maar op het ogenblik dat men de mensen leert denken, dat men de mens dwingt om steeds sneller te combineren, te reageren, te overwegen, te beslissen. En dat gebeurt in de moderne maatschappij.

Wanneer u op uw dooie akkertje de Groest b.v. wilt oversteken op een spitsuur, dan neemt u daarbij een aantal beslissingen waarvoor de middeleeuwer waarschijnlijk een dag had nodig gehad. U neemt die in dertig tot veertig seconden vaak. Daardoor gaat u ook vanzelf kritischer reageren op al wat esotherie, godsdienst, geheimleer, e.d. is. U probeert voor uzelf een waarheid te vinden. En daar die waarheid niet redelijk is, eist u van godsdienst en al wat daarbij behoort, een zekere emotionele inhoud. Het zal duidelijk zijn dat de godsdiensten steeds meer afstand zullen moeten nemen van hun poging om het dagelijks denken en leven van de mens te reguleren. Die zullen daarvoor in de plaats moeten stellen de emotionele beleving, waardoor de mens kracht kan putten voor zijn normaal dagelijks bestaan en de grote eisen die aan hem voortdurend worden gesteld. Ik neem aan dat dit voert tot een - volgens de huidige normen - een ver gaand verval van zeden en mores.

In de komende jaren zult u daar waarschijnlijk al verschillende verschijnselen van zien. We moeten echter aannemen, dat dit pas rond het jaar 2100 zijn uiteindelijke top bereikt heeft. Waarom? Wel niet omdat onzedelijkheid gewenst is, begrijpt u me wel, maar omdat zeden nu eenmaal veranderen. In een maatschappij waarin de vrouw in vele opzichten steeds meer de gelijke van de man wordt en in zeer vele gevallen ook nog oude waarden ten aanzien van het mannelijk geslacht weet uit te buiten, is de gebondenheid van de vrouw veel minder.

Gezinsbindingen komen minder sterk voor op grond van economische beweegredenen. De emotionele samenhang wordt steeds belangrijker. Maar wanneer een emotionele samenhang belangrijker wordt, dan moet er ook een grotere vrijheid zijn om aan die emotie uiting te geven. En om daar op enigszins beheerste wijze geluk in te vinden. Dat kan niet volgens de oude regels van het spel. Er moeten dus nieuwe komen.

Wanneer je een mens gaat dwingen om een bepaalde tijd te werken en een bepaalde tijd te rusten, dan komt hij niet tot zijn maximum prestatie. Maar die mens heeft een maximum prestatie nodig. In Nederland kun je dat natuurlijk oplossen, dan trek je werkeloosheidsvergoeding en dan ga je snabbelen. Maar in vele andere landen ligt het niet zo gunstig.

Mensen zoeken naar iets waarin ze zichzelf kunnen zijn. Een

voorbeeld hiervan is b.v. een aantal coöperatieven van jonge lieden die ontstaan zijn hoofdzakelijk aan de westkust van de V.S. en soortgelijke gemeenschappen die zich op het ogenblik vreemd genoeg ook aan het vormen zijn in landen, waar je het helemaal niet zou verwachten als b.v. Egypte, in Algerije, in India en zelfs in Rusland.

In Rusland worden ze overigens weer veroordeeld als profiteur, omdat ze handel plegen te drijven en dingen plegen te produceren waaraan behoefte is in plaats van producten, die men in de planning gemakkelijk kan inpassen. Maar ook dat zal voorbijgaan.

Er ontstaat een verandering van moraal, niet alleen een seksuele moraal, maar ook een handelsmoraal, een gemeenschapsmoraal. Dit betekent een geestelijke omwenteling, maar die geestelijke omwenteling schept veel meer dan in een gereguleerd bestaan denkbaar is: De behoefte aan God op de achtergrond. Die God behoeft dan geen hemelrijk en geen voortbestaan te beloven, maar die God, dat moet iets zijn waardoor je je één voelt met het andere, waardoor je leven zin heeft in de totaliteit.

Ik ben bang dat de God die in vele kerken op het ogenblik wordt aanbeden eerder de mens een superioriteit over zijn medemens verschaft dan een éénheid met die medemens, vaak zelfs in strijd met de leer die verkondigd wordt. Er kunnen dan universele denkwijzen ontstaan die geen godsdienst genoemd worden, maar die in feite het wezen van elke godsdienstige uiting gaan bepalen. Zij zullen door hun gewoonten en hun leefwijze daarnaast ook een zeer grote invloed hebben op staatkundige en technische ontwikkelingen.

Dan geloof ik dat ik hier eventjes dit deel van de beschouwing mag afsluiten. Mijn conclusie is duidelijk. U bevindt zich aan het begin van een grote revolutie. Deze revolutie voert naar een z.g. horizontale maatschappijstructuur met een vermindering van nadruk op regimentatie en reglementatie, met een vergrote nadruk op innerlijke tevredenheid, een verminderde nadruk op bezit en een vergrote nadruk op gebruik. Wanneer u het laatste niet helemaal kunt begrijpen uit het voorgaande, zal ik het u op vraag wel toelichten. Ik wil nu overgaan op iets anders.

In alle machten die op het ogenblik op de wereld van belang zijn (en nu kunnen we daarvoor Rusland kiezen, we kunnen Amerika kiezen, we kunnen ook een ander land kiezen - zien wij een ijverig zoeken naar wat men noemt het paranormale. In Rusland gebeurt dit door een poging in de psyche van de mens, die als zuiver materieel wordt beschouwd, bepaalde begaafdheden te bevorderen. In de V.S. vinden we vaak een wat spiritistische achtergrond en in sommige gevallen zelfs een geloofsachtergrond hiervoor. Noem dit parapsychologie, het is het echter niet. Men heeft ontdekt dat de perceptie van de mens, maar ook zijn memorisch vermogen, zijn geheugen kan worden beïnvloed en kan worden vergroot. Dat de selectiviteit van waarneming kan worden vergroot, waardoor een bepaald gebied waar wordt genomen op een manier, in een mate die ondenkbaar is. Men weet dat hieruit bepaalde prognoses, die nog niet helemaal redelijk zijn, kunnen voortkomen. Men weet dat bepaalde beïnvloedingen mogelijk zijn en men is zelfs aan het experimenteren - nog niet helemaal geslaagd overigens - maar men doet het dan toch voortdurend met het gebruik van telepathie, waarschijnlijk in de hoop via telepathen een praktisch full-proof spionagenet te kunnen ontwerpen. in de nabije toekomst.

Hier is een typerend iets aan de gang. En als ik daarvoor 'n voorbeeld mag geven: God kunnen we ons voorstellen als een bol. In die bol ligt een cirkel; deze cirkel zegt: Ik ben God's beeld. Twee-dimensionaal gesproken, is het waar. Deze cirkel zegt: Ik omvat de

de schepping. Tweedimensionaal gesproken is het waar. En ...en daar komt de fout. Deze cirkel zegt: Aangezien ik twee polen herken, waarin mijn contact met andere cirkels tot stand komt, is de juiste relatie alleen via deze polen uitdrukbaar. Het is dus net als al die meridianen. Hier een pool, daar een pool. Maar daarbij wordt niet begrepen, dat - wanneer ik één schijf (zeg dat dat een persoonlijkheid is) iets verkant zodat zijn prestatie op een bepaald terrein komt te liggen meer bovenzinnelijk, dat dat naar de andere kant ook een afwijking heeft. Dat hierdoor niet alleen ontstaat 'n verschuiving van capaciteiten, maar een verschuiving van bewustzijn en dat wil zeggen dat de voor anderen geldende polen voor deze mensen niet meer als een contactpunt kunnen gelden. Men is dus bezig om - via het bevorderen van deze gevoeligheid - een soort verschuiving van capaciteiten naar daarmee ook van absolute werelderkenningen, zelfs levenswaardering te scheppen. Dit is een beginstadium en de technische ontwikkelingen in die richting zijn nog niet van zodanige aard, dat we kunnen zeggen: Er wordt veel gebruik van gemaakt. Zeker, astrologen en waarzeggers, zoals dat dan heet, en mediums zelfs hebben vaak veel meer invloed op regeringsbeslissingen van landen dan u denkt. En pogingen om met zwarte magie te werken, vudu e.d. komen meer voor u dan u waarschijnlijk acht. Dat moet u eens vragen aan de C.I.A.. Alleen op Castro heeft het tot nog toe niet gewerkt. Ik begrijp nog steeds niet waarom. Maar wat hier in feite gebeurt, is dat een exploitatieneiging aanwezig is en daarmee al houdt men het geheim. Een stroning die ook de sensitiviteit ten aanzien van het gebeuren, van vele mensen aan het beïnvloeden is. Wij krijgen een tweetal krachten in de wereld met een totaal verschillende levenserkenning, ja zelfs met een verschillende scala van waarnemingswaarden.

Nu moet u het zich zo voorstellen: Als ik op dit vlak waarneem, dan heb ik hier links en hier rechts. Belangrijk is voor mij de balans. Die moeten recht tegenover elkaar staan. Maar wanneer ik nu hier een waarde schep die hoger ligt, dus een waarneming b.v. in gebieden die de mens normalerwijze niet kent, gaat die hem anders zien. Stel u voor dat iemand x-straal-ogen heeft, die zegt niet meer: Wat een aardig meisje gaat daar; die zegt: "Moet je eens zien wat een elegant skeletje en wat een mooi zuiver gebogen ruggetje!"

x Wat erg.

- Wat erg? Helemaal niet, dat is helemaal niet erg. Dat is alleen een andere waardering. Ik geef dit maar als een spottend voorbeeld. Ik zeg niet dat het waar is - onthoudt u dat goed - maar om duidelijk te maken wat ik bedoel. Dan houdt dit ook in, dat wanneer een ander zegt, ja maar zie je nu niet hoe knap ze is, dat de ander zegt: Ja maar er zit een schedelafwijking, die schedel is niet mooi en die schouders staan niet helemaal goed. Die schouderbladen zitten verkeerd en moet je dat bekken eens zien, dat staat aan één kant vast enz. enz. Kunt u zich dat voorstellen? Dan is op dat punt geen overeenstemming meer mogelijk, dat wil zeggen dat aan de ene kant bepaalde essentiële punten beter worden gekend, maar toch aan de andere kant ook een onbewustzijn ervoor ontstaat.

Er zijn dingen die niet meer meetellen. Die wereld en die wereld beroeren elkaar wel, ze snijden elkaar wel, ze hebben wel een punt van contact, maar er is geen begrip meer mogelijk. Dat wilde ik nu proberen te zeggen. Nu weet u natuurlijk wel dat dat in een zeer groot aantal varianten denkbaar is, maar bij de balans der machten die we materieel moeten bezien, kunnen we de zaak onderscheiden in de zuiver gangbare materialistische beschouwing en daarnaast in de impulsief sensitieve beschouwing. Deze twee kunnen

elkaar niet begrijpen, blijven met elkaar in zekere mate in strijd. Maar omdat zij zich op een ander vlak bewegen zal het wapen dat op dit vlak bruikbaar is, op dat vlak het niet meer doen en omgekeerd. Men zal uiteindelijk tot een erkenning moeten komen van elkander als macht, zonder daarbij een aanpassing of een verklaring te eisen op de eerste plaats.

Dan durf ik te stellen dat het evenwicht van machten in de toekomst zich verplaatst van zuiver materiële machtsevenwichten naar 'n evenwicht dat bereikt zal moeten worden tussen een wereld, waarin geestelijke waarden of noemt u het psychische waarden de boventoon voeren en de wereld waarin de materiële waarden de boventoon voeren. Dat dergelijke machten met elkaar niet kunnen samenwerken is duidelijk. Dat heb ik u al verteld. Maar er zullen mensen zijn die aan de ene kant sensitief zijn, aan de andere kant materialistisch; die kent u tegenwoordig ook wel, dat zijn begaafde mensen die vragen vijftig gulden consult. Dat zijn dan geen doktoren, dat zijn geestelijk begaafden. Een dergelijk soort mensen is nu negatief, maar positief worden die mogelijk. Wat wordt de as waarom de maatschappij gaat draaien? Het aantal personen dat in staat is een synthese van de materiële en de spirituele aspecten tot stand te brengen.

Synthetisch denken, het samenvoegen van kennis wordt belangrijker dan kennis op zichzelf. Het vermogen tot combineren zal belangrijker zijn dan het vermogen tot presteren voor deze groep. Er ontstaat een derde macht, die wij niet managers mogen noemen, omdat zij in geen van beide werelden passen, in geen van beide werelden helemaal deel kunnen hebben aan het gebeuren. Ze blijven een beetje apart staan. Maar hun vermogen tot het brengen van syntheses en daarmee van juiste reactie, juiste keuze wanneer er heel veel keuzemogelijkheden zijn, zullen ze door beide gerespecteerd worden. Deze zijn het die een soort symbiose van twee tegengestelde waarden, de materialistisch denkende mens en de geestelijk levende mens, tot stand gaat brengen.

Ook dat is een toekomstbeeld dat nog betrekkelijk ver af ligt. De nadruk op dit synthese-brengen in besef en denken, waarbij je niet meer hoeft te verklaren maar resultaten tot stand behoort te brengen, zal in de komende jaren kenbaar zijn, volgens mij, vanaf 1969. Het volgend jaar zult u daar nog niet zo veel van merken, daarna zult u een toenemende invloed zien, zeker tot het jaar 1983. Hoe het zich daarna gaat ontwikkelen, dat weet ik niet precies, want dan pas gaan beide werelden zich afzonderlijk eigenlijk stabiliseren.

Daarmee heb ik nóg iets gezegd, dat is n.l. dat geestelijke elementen in het stoffelijk leven wel eens heel belangrijk kunnen worden wanneer zij voor de mens tot realiteit worden. Maar de moderne mens vraagt een realiteit die wat verder gaat dan belofte en een verklaring en een heilig prentje. Een ontastbaar heilig boek wil hij best aanvaarden, zolang het hem niet al te lastig is, maar wanneer het er om gaat werkelijk daaruit te putten, er mee te leven, dan vraagt hij een persoonlijke bevestiging.

Zullen we daar even aan vast houden? De behoefte aan de persoonlijke bevestiging neemt meer en meer toe. Maar de persoonlijke bevestiging van het bestaan van een God of wat anders, het bestaan in de geest en wat dies meer zij, zal m.i. bij elke mens volgens zijn geaardheid en zijn vermogen anders liggen. Er is geen algemeen geestelijk denken meer mogelijk, dat niet; er is ook geen systeem mogelijk waardoor je iets bereikt. Maar er zal wel een toenemend innerlijk begrip zijn voor het hogere en daarmee ook de mogelijkheid om het innerlijk-beleven van een ander - ook al begrijp je het niet - te aanvaarden. Ik geloof dat we hier één van de belangrijkste ont-

wikkelingspunten hebben aangesproken, n.l. de wederzijdse waardering. Op het ogenblik is deze vaak negatief. Men waardeert de ander als vijand, omdat hij meer is of als onbenul, omdat hij minder is. Het is misschien niet meer zo sterk als vroeger, maar men zegt nog steeds: Ik verdien zoveel en hij verdient maar zoveel. Wanneer dat gaat weg vallen, wanneer wederzijds begrip komt, dan gaan we niet meer kijken naar hetgeen ons scheidt, maar naar hetgeen ons kan verbinden. Hierdoor ontstaat een totaal nieuwe levensbenadering.

Een evenwicht van machten kan veel gemakkelijker in stand worden gehouden wanneer beide machten elkaar waarderen, ook al begrijpen ze elkaar helemaal niet, dan wanneer ze elkaar proberen tot minderen te maken. Machtsevenwicht op deze wereld zal er altijd wel blijven bestaan, maar juist door die geestelijke ontwikkeling die niets te maken heeft met geloof of met idealisme of met praktijk, die als het ware als een soort werking, voortkomende uit de tijd, in de mensen steeds meer gaat opwellen (je kunt het al haast niet anders verwachten) zal door het stellen van de wederzijdse waardering, de mensen er toe brengen te helpen de balans van machten in evenwicht te houden. Wanneer per ongeluk a verstoort, zal b niet proberen er gebruik van te maken, hij zal juist proberen om te compenseren, zodat a zijn evenwicht weer hervindt. Dit is ook een zeer belangrijk punt.

En nu het laatste punt hier in deze inleidende beschouwing: Dat is dat begrip van naastenliefde of menselijkheid, medemenselijkheid, menselijke verbondenheid, rechten van de mens e.d.. Medemenselijkheid of naastenliefde kun je nooit coöperatief uitoefenen. Je kunt niet zeggen: Wij zullen samen iets doen voor die arme duvel, dús Pieterse jij bent aangesteld, doe jij het maar. Je kunt alleen maar zeggen: Ik wil iets doen, persoonlijk. En als ik een ander vind die met mij mee wil werken, best. Dan zullen wij ieder naar beste vermogen en op eigen wijze iets doen. Uit de organisatie zien wij begrippen van menselijkheid en menswaardigheid langzaam maar zeker terugkeren naar persoonlijk besef en persoonlijke daden. Dit is op dit moment reeds enigszins merkbaar, ook al worden de persoonlijke acties, de persoonlijke pogingen nog te veel door de gemeenschapsactie overstemd. Wanneer elke mens een persoonlijke verbondenheid met de naaste gaat voelen wordt één van de meest nadelige aspecten, die op het ogenblik werkzaam is, opgeheven. Het is n.l. op het ogenblik zo dat de wereld klein is. U hoort vandaag wat er voor nood is in India, morgen is het ergens in Natal, overmorgen is het ergens in Uruguay of Venezuela. Al die dingen houden u bezig.

In uw communaliteit gaat u overal proberen wat te doen en u kunt nergens voldoende doen. Waar echter de hulp van bovenaf altijd te kort zal blijven schieten, omdat zij in feite een machtsinstrument is, kan de persoonlijke hulp veel tot stand brengen. Het feit dat mensen gewoon als onderwijzer, als helper zo maar eens ergens wat beginnen en dan anderen meekrijgen, is op het ogenblik al veel betekanend. Ik weet niet of dat al lang geleden is, maar ik meen dat er iemand (ik dacht dat het een schrijver was) is geweest die een bezoek bracht aan een leprozerie en hierdoor in een betrekkelijk aardige vorm belangstelling wist te wekken ervoor, maar ook actie. Hier was de persoonlijke reactie nog gebaseerd op de gemeenschap. Maar daardoor zie je alleen wat ver af is. De kleine ellende dichtbij zie je niet, omdat je wordt overbluft door een grote ellende veraf, die je in feite niet begrijpt.

Wanneer wij terugkomen tot de persoonlijke naastenliefde, persoonlijke menselijkheid, dan gaan we begrijpen wat onze naaste voor behoeften heeft. Wanneer wij leren die naaste te geven, dan zal die

naaste op den duur niet anders kunnen, hij moet ook geven. Hij kan niet blijven opnemen, dan wordt hij er gek van. Zo zou de mensheid uit die persoonlijke acties opnieuw kunnen worden opgebouwd.

Ik geloof dat de wereld voor veel mensen ook kleiner gaat worden op een andere manier. Nu niet meer klein doordat afstanden dicht bij komen, maar klein omdat ze de mensen weer gaan beseffen die rond hen leven. Dat vind ik wel één van de meest positieve aspecten van de komende tijd.

Ik meen dat deze vorm van samenleven met anderen, van helpen van anderen, respecteren van anderen zelfs in de komende vijf jaren zodanig zal toenemen, dat wij mogen aannemen dat vanaf 1972 een zeer grote pressie wordt uitgeoefend op alle gouvernementen, kerkelijk bestel e.d., doordat dit elkaar-helpen als het ware de functionaliteit van de staat voor zich gaat usurperen, een deel van haar functies onmogelijk gaat maken of overbodig. Ik geloof dat met deze overbodigheid ook in dit jaar weer de keuze zal komen, wat moeten we doen?; gewelddadig daartegen in gaan? Hoe kun je dat? Of moeten wij ons aanpassen?

De balans van machten belooft volgens mij naast enkele oorlogsgevaaren, die we o.a. zullen zien rond 1970/1972 en ook nog eens een keer rond 1981/1983, een versnelde en veranderde ontwikkeling van deze wereld. Geen algemene welvaart, geen oplossing van alle materiële tegenstellingen, die is niet te geven en die is ook niet bereikbaar, maar eenvoudig een eenheid van mens-zijn op basis van begrip, waarbij dan alle meer materiële aspecten eigenlijk te niet kunnen worden gedaan door de wederzijdse persoonlijke erkenning en bijstand.

Nu heb ik voor u een onderwerp behandeld dat zeker niet als 'n prognose mag worden beschouwd. Ik weet dat ik heel veel dingen heb aangesneden, die ik eigenlijk niet volledig kon behandelen. Ik ben b.v. niet ingegaan op de noodzaak van de technocratie in de huidige maatschappij. En tosch is zij een noodzaak omdat, waar de mens zelf weigert te reageren, alleen iemand die plannen kan maken voor hem kan regeren.

Ik ben niet ingegaan op de wijze waarop de religieuze verandering plaats zal vinden, maar het zal u duidelijk zijn dat die o.a. een totaal nieuwe waardering van het begrip leven en waardering van het leven, met zich gaat brengen. Ik heb alleen maar geprobeerd een algemeen overzicht te geven. Er zijn heel wat voorspellingen te doen, daar ben ik zeker van en ik zou er u zo een stelletje af kunnen raffelen. Dat is helemaal niet zo moeilijk. Ik kan b.v. zeggen omdat in Rusland op het ogenblik de ontwikkelingen, waarover ik sprak, deze diffusering a.h.w. van de mens ten aanzien van het gezag aan de gang is, moet dit voeren tot een machtsstrijd.

x Ik meen dat die al een jaar achter de schermen aan de gang is?

- Ik meen ook dat degeen, die naar de macht grijpt en waarschijnlijk aan het misgrijpen is op het moment, de heer Breshnjev is, en ik ben ervan overtuigd dat hij binnen drie jaren vervangen zal worden door iemand die zal proberen een soort Stalin;figuur te zijn, ofschoon hij althans in zijn bestrevingen wat mee Chroetsjev-achtig is.

Zo kan ik u ook vertellen dat de omwentelingen in Frankrijk, die door ons verwacht werden, eigenlijk al in dit jaar nog wel niet volledig zijn gerealiseerd, maar dat we toch een totale verandering kunnen zien in de houding van de staat.

En naarmate de Hr. de Gaulle minder in staat zal zijn tuidig in te grijpen, zal die verandering ook scherper merkbaar worden, o,a, in de verhouding tegenover Rusland enz.

Wat zeer belangrijk is: Reeds nú wordt duidelijk dat er hier een splitsing aan de gang is tussen een deel van het volk en een deel van de belanghebbers bij het huidige gouvernement. Die splijting gaat verder.

Dat we in Engeland voor een grote reformatie staan, zal niemand betwijfelen. Een reformatie overigens die tegen de meeste politici en hun opvattingen in zal druisen, daarvan ben ik overtuigd. U kunt het vandaag aan de dag zien; u hebt mij niet nodig om te vertellen wat er precies zal gaan gebeuren. Als u nadenkt en kijkt dan ziet u dat. Maar, dat kunt u alleen juist waarderen wanneer u rekening blijft houden met hetgeen ik u heb gezegd omtrent het geloof en de verandering daarin, omtrent deze steeds scherper wordende tegenstelling tussen het verticaal en het horizontaal ontwikkelen van de staatsstructuur.

Ik heb geprobeerd u een basis te geven waarop u uw tijd kunt begrijpen. Wanneer u vindt dat er te weinig geestelijke dingen bij te pas zijn gekomen, spijt het me zeer. U kunt in uw vragen dan volgens u belangrijke geestelijke aspecten zeker doen toelichten.

Wanneer u meent dat ik te vluchtig over veel punten ben heen gegaan, ben ik het met u eens. Maar dan kunt u zeker de, voor u belangrijke, punten nader laten toelichten.

Wat ik heb ontworpen is een schema, een geraamte. Meer niet. Een geraamte waarin de evenwichten van de toekomst enigszins tot uitdrukking komen. Maar uw persoonlijk leven en uw eigen toekomst bepaalt u altijd zelf. Houdt u daar a.u.b. rekening mee. Wanneer u binnen dit geraamte voor uzelf een plaats, een mogelijkheid ziet en u maakt die waar, zult u ontdekken dat het door mij ontworpen stelsel voor u en vanuit uw standpunt verandert. Uw eigen activiteit is bepalend, niet hetgeen ik heb gezegd.

Opbouw kan alleen plaatsvinden wanneer wij in onszelf - of we dat nu religieus of esotherisch of anders noemen, idealistisch mischien - die waarden weten te vinden waardoor wij aan het leven, ons nut in het leven, geloven en daarnaast bereid zijn om deze dingen om te zetten in de praktijk. Door wat in ons leeft te uiten, geven wij onszelf als het ware een plaats in het totaal, een betekenis in het totaal en hierin eerst ontwaken de werkelijke geestelijke krachten en mogelijkheden die in de mens schuilen.

Na een pauze zal het mij een genoegen zijn uw opmerkingen, vragen en commentaren te beantwoorden zover ze niet van persoonlijke aard zijn en zover ik dat volledig en juist en verantwoord kan doen op dit moment. Aangename pauze!

NA DE PAUZE.

x Heeft de komst van de verschillende Yoga's uit de oosterse landen hier naar het westen, te maken met de ommekeer in kerk en vaticaan? - Tot op zekere hoogte wel. Naarmate er een grotere ontevredenheid bestaat met de heersende geloofspraktijken en mogelijkheden in het geloof, zal men grijpen naar een andere godsdienst of een andere denkwijze en hierbij zal het oosters mysticisme, juist door zijn eigenaardige vormen van geheimzinnigheid en gelijktijdig ook praktische inhoud, een grote aantrekkingskracht hebben voor zeer vele mensen. Het resultaat is dat de praktijken van verschillende vormen van yoga inderdaad Europa bereiken. Belangrijk voor het oosten zijn deze exporten eigenlijk niet, voor het westen in zekere zin. Het is n.l. zo dat de westerling bepaalde vormen van mystiekdenken niet helemaal kan volgen. Raja-yoga b.v. is in het oosten buitengewoon belangrijk

maar zal voor de westerling bepaalde aspecten bevatten waar hij geen raad mee weet en die hij verkeerd interpreteert. Hata-yoga is een uitstekende vorm van gezondheidsbevordering mits men daarbij rekening houdt met het feit dat een westerling niet alle oefeningen kan doen, die een oosterling pleegt te doen. Alleen al door een verandering in habitus e.d.

x Kunt u iets van die aspecten vertellen van die yoga waar de westerling nooit aan toe kan komen. Al stipt u het maar aan.

- De gedachte b.v. aan een lotscompensatie, die ontstaat door een lotsonverschilligheid, zodat een gerichtheid de plaats inneemt van het beleven. Dat vinden we b.v. in de Raja-yoga zoals u weet en in sterkere mate ook nog in de z.g. Karma-yoga. Deze aspecten die een absoluut los-staan van jezelf vergen, zijn voor de westerling nooit helemaal te begrijpen, zodat hij tot een persoonlijke interpretatie gaat komen van dingen die in feite juist onpersoonlijk moeten zijn en daarmee tot een praktijk, die in strijd is met hetgeen de vorm van yoga eigenlijk zou willen bereiken. Dat zijn er 'n paar. Er zijn er natuurlijk wel meer, maar ik hoop dat dit voldoende is voorlopig.

x Waarom zou het voor de westerling dan onbereikbaar zijn? Dat is toch ook een mens en hij kan ook objectiveren en dat steeds in toenemende mate?

- Om de doodeenvoudige reden, dat de westerling stamt uit een materialistisch milieu, waarbij mystiek in vele gevallen eerder een ontvluchttingsverschijnsel is dan een erkenning. Het milieu van de oosterling is veel minder mensgebonden geweest en ook in zekere zin minder bezitsgebonden, omdat op de achtergrond hogere waarden dan het leven bestaan. Voor de westerling is dat niet helemaal te volgen. Hij kan b.v. het boeddhisme aanvaarden, maar hij kan niet begrijpen hoe de boeddhist zelf in de lande ergens een bezieling rond zich voelt. Hij kan de bezieldeheid in de natuur en in de mens - dit andere - kan hij niet aanvoelen. Hij kan het wel als theorie erkennen, maar het blijft theorie, zodat hij niet tot een praktische differentiatie komt en daarmee tot een gebrek aan objectiviteit.

x Meent u dat het voor elke westerling onmogelijk is?

- Elke westerling is een overdrijving, elke generalisatie in zichzelf is onjuist.

x De zin van het huwelijk ..de wegen naar innerlijke vrede...zou men sferen kunnen vergelijken met electromagnetische velden op verschillende golflengten?

- Stopt u maar even, anders krijgt u zoveel achter elkaar. Het zijn allemaal verschillende vragen.

De zin van het huwelijk is zeer eenvoudig uit te drukken. Een gevoel van onderlinge gebondenheid, niet gebaseerd op sexualiteit, maar op een gevoel van begrip voor elkander, een gevoel van eenheid dat ook in sex en daarmee voortplanting, zijn uitdrukking vindt. De vorm waarin een dergelijke samenleving geschiedt is verder alleen uiterlijk van belang, maar heeft geen werkelijke betekenis, wat het huwelijk betreft. Nu gaan we naar vraag twee. De wegen naar innerlijke vrede?

De wegen naar innerlijke vrede zijn zeer eenvoudig. Aanvaard uzelf zoals u bent. Ga bij uw bestrevingen uit van wat u bent en niet van wat u zou willen zijn. Zoek altijd datgene te doen wat u juist acht, maar houdt daarbij altijd rekening met uw mogelijkheden, zoals u die thans beseft. Zoek nimmer een aansprakelijkheid tegenover anderen, maar neem voor al wat u doet, zelf het kleinste, volledige verantwoordelijkheid tegenover uzelf. Dit voert tot innerlijke vrede. Ik zou zeggen, er is niets aan toe te voegen.

x Zou men sferen kunnen vergelijken met electromagnetische velden op verschillende golflengten?

- Een dergelijke vergelijking is natuurlijk wel mogelijk; dat ze niet volledig juist is, zal u duidelijk zijn. Dat is haast geen vergelijking. De vergelijking is een benadering van begrip. Wanneer u sferen duidelijk wilt omschrijven, dan kunt u waarschijnlijk het beste zeggen: Het is een vorm van persoonlijke perceptie, die het wereldbeeld bepaalt en waarbij elke uitbreiding van perceptiemogelijkheid met zich meebrengt een verwerkingsmogelijkheid in het 'ik' en daardoor het leven in een andere wereld, zodat elke sfeer deel uitmaakt van alle andere sferen; geen directe scheiding daartussen kenbaar is, maar wel het beleven van die totaliteit. Zo zij verschillend kan zijn, dat alleen degenen die op een gelijk punt van beleving en verwerking staan elkaar als het ware kunnen erkennen en met elkaar goed kunnen communiceren.

x Heeft de 4-mm golf invloed op weefsels? Zo ja, welke sterkte moet deze golflengte dan wel hebben?

- Een vraag die buiten mijn specialiteit valt en ook wel heel erg buiten hetgeen we vanavond hebben besproken. Sta me toe deze niet te beantwoorden.

x De nieuwe soort mens die een synthese van de materiële en geestelijke wereld tot stand brengt zal volgens u steeds meer voorkomen vanaf 1969. Maar vanaf 1983 treedt er weer een scheiding op in twee werelden, de materiële en de geestelijke. Hoe zal die scheiding waar te nemen zijn en waar blijft de synthetiserende mens?

- U haalt twee dingen door elkaar. Het optreden van de mens die synthese brengt is de mens die zonder een uitgebreide kennis van alle terreinen in staat is de essentiële punten van de terreinen zo zeer aan te voelen, dat hij de pogingen van twee of meerdere terreinen op een bepaald punt kan samenvoegen, zodat een vruchtbare samenwerking mogelijk is. Daardoor kunnen alle terreinen meer bereiken dan elk op zich afzonderlijk. Dat is de mens die synthese brengt. Deze komt op het ogenblik reeds voor, maar zijn inwerking op de mensheid en de geschiedenis van de mensheid begint sterker te worden rond 1969. Dat heb ik verteld. Dan voeg ik daaraan toe dat terwijl deze synthese meer en meer mogelijk wordt, er heel veel mensen zijn die een dergelijke synthese zullen afwijzen, hetzij op b.v. religieuze, emotionele of wat zij noemen 'factuële' gronden.

Het is duidelijk dat juist, wanneer de mogelijkheid van synthese groter wordt, men zich ook meer bewust wordt van de verschillende terreinen en hun verschil. Dit houdt weer in dat men tegenover elkaar sterker stelling neemt omdat men meent in een synthese met de ander of zelfs een werken door middel van synthese met de ander, iets van eigen waarde, waardigheid, inhoud, geloof, weten e.d. prijs te geven. U ziet dat het volkomen redelijk en logisch is, zoals dit is gesteld. De door mij gestelde periode is, gezien de voorgaande geschiedenis, degeen waarin een grote tegenstelling tussen wat ik verhoogde sensitiviteit en verhoogde redelijkheid zou willen noemen, zeer bijzonder sterk tot uiting komt, omdat de voorgaande jaren, vooral de zeventiger jaren, die sensitiviteit steeds meer in verschijning doen treden, maar daarmee een steeds groter conflict scheppen voor het zogenaamde objectief redelijk weten van de mens. Duidelijk? Voldoende?

x Niet zo erg, maar het zal wel zo moeten zijn.

- Nou, het is niet zo erg. Neemt u me niet kwalijk, u schijnt dit te beschouwen als iets negatiefs, maar het is helemaal niet negatief. U moet één ding altijd goed onthouden: Als je een vuurtje wilt maken op primitieve manier, dan wrijf je twee blokjes hout tegen elkaar;

en als je dat nou maar snel genoeg doet, u weet het, met een vuurboog, dan komt er een ogenblik waarop beide zo warm zijn, hetgeen voor beide niet heel aangenaam is misschien, dat het gewenste - het vuur - tot stand komt. Op een zelfde wijze moet u het conflict in de maatschappij, in de wereld altijd zien. Het is het elkaar afmeten van twee waarden. Het conflict van twee ontwikkelingen waardoor een mogelijkheid ontstaat die beide voor zich niet bezitten en die ze gezamenlijk wèl bezitten - synthese. Ik zou zeggen dat de mogelijkheid om tot betere resultaten te komen, snellere en betere bereikingen te komen, eerder gunstig is dan ongunstig. Ook al zullen de mensen dan over het algemeen het niet met elkaar eens zijn.

U moet me niet kwalijk nemen, ik heb gehoord dat een zeer christelijke omroep in moeilijkheden is gekomen, omdat ze een dame de krant lieten lezen op een wijze die men voor een beeldbuis niet mooi vindt. Nu kunt u zeggen er zijn twee partijen. De een die zegt: Kijk eens, een mens is uiteindelijk door God zo gemaakt, dus dan moet je er ook bewondering voor hebben, dan hoeft je er verder nog geen slechte dingen mee te doen. En de ander is zo zeer van de zondigheid van de mensheid overtuigd, dat hij zegt: Hoor eens, God kan die rommel beter wegborgen, want anders dan gebeuren er allerhand dingen die niet goed zijn. Maar doordat die twee partijen er zijn, zal men op den duur moeten komen tot een benadering ook van dit probleem. Want ik vind een maatschappij waarin bloot als vies wordt beschouwd, een maatschappij die een klein beetje getikt is. Dat moet u mij niet kwalijk nemen. Men kan zeggen, het kan soms onaesthetisch zijn volgens de huidige normen, dat ben ik direct met u eens, maar vies, neen, waarom?

x Het zou toch wel gek zijn als we hier allemaal zo gingen zitten.

- Och ik geloof niet dat het zo gek zou zijn, tenzij men het zelf als zodanig zou gaan ervaren, maar dan zoudt u zich onnatuurlijk en daardoor gek en eigenaardig gaan gedragen.

x Maar de aandacht zou niet bepaald gewend zijn tot het luisteren, denk ik.

- U bent ongetwijfeld van uw materiële waarden méer overtuigd nog zelfs dan ik van mijn eigen geestelijke waarden, maar ik geloof zelfs dat na korte tijd gedaan zou zijn.

x Is er een bepaalde sinusoïde in analyse en synthese in de voorhistorie, in de periode?

- Ja, er zit wel een bepaalde periodiciteit. Wij zien n.l. over het algemeen een ontwikkeling van rond 500 tot 700 jaar warin ideeën en tegenstellingen ontwikkeld worden en dan zien we daaruit figuren voortkomen die in feite een synthese tot stand brengen en dat zijn meestal dan zogenaamde filosofen, ofschoon ze daarnaast vaak ook praktisch veel bereiken. Dat is ook duidelijk. Op het ogenblik dat bepaalde met elkaar in strijd zijnde praktijken of denkwijzen te ver zijn gevorderd, vormen zij een probleem dat de niet aan één van beide zijden geheel verknochten toch wel doet vragen: "Waarom?". En dat 'waarom' wordt dan beseft en wordt geformuleerd en daarmee krijgen we de synthese als eerste mogelijkheid. **Want** degenen die de formulering heeft gegeven - op zich vaak ook fout en niet helemaal juist, - maar dan toch een begin daarvan - die brengt daarmee ontwikkelingen tot stand.

Anderen gaan zeggen: We gaan dit praktisch toepassen. Een van de aardigste voorbeelden hiervan is het marxisme. Wat het marxisme inhoudt is eigenlijk niet de arbeidersrevolutie - dat denken de mensen - het marxisme is de verhouding van producent en kapitaalgever in een industriële maatschappij. Dat men er meer uit wil

putten, dat is weer wat anders. Zijn denken brengt een synthese tussen productievermogen en reeel producent-arbeider. Deze samenwerkingsmogelijkheid zoals die wordt gesteld, wordt op verschillende wijze op de proef gesteld en voert in feite tot een toenemende sociale reformatie, die niet in wezen marxistisch is (vaak zelfs strijdig met 't eigenlijk marxistisch denken) maar die - ondanks alle dialectisch materialisme, toch komt (dat is hier het boeiende) tot een totale verandering van verhoudingen in de wereld. En door deze verandering van verhoudingen weer tegenstellingen schept, die een nieuwe synthese noodzakelijk maakt.

Dat is dus een proces en wat het marxisme betreft, kunt u zeggen, dat de periode waarin de tegenstellingen blijven bestaan, groot kan worden op ten minste nog 300 à 400 jaar. Maar we kunnen ook zeggen dat ondertussen het denken in synthese-brengende-vorm steeds meer gaat toenemen. En dat daardoor buiten de praktijk om een mogelijkheid tot samenwerking ontstaat, die uit het marxisme eigenlijk iets nieuws maakt, ook al zou het misschien zo blijven heten.

x U bent het niet eens met een kortere periode van ongeveer vijftien-twintig jaar die de wetenschap kent en die dan vaak gevolgd wordt door het politiek-gebeuren?

- Neen, daar ben ik het niet mee eens, omdat u hier op het ogenblik bezig bent, niet met vijftientwintig jaar overigens, maar met zevenentwintig jaren, met de zogenaamde drie - negen jaar cycli. De negen jaar cycli's weer gebaseerd op zonnewerkingen en deze brengt bepaalde elementen van onrust. Die elementen van onrust in zichzelf brengen een vernieuwing van formatie. Dat gaat ongeveer als volgt: Bestaand systeem. Eerste negenjaarsperiode ...geformuleerd verzet (dus nog geen praktisch verzet). Tweede negenjaarsperiode ....rechtvaardiging + praktische oppositie. En dan de derde....het hervinden van een vorm, een eenheidsvorm, waarbij een nieuwe formulering wordt gevonden, maar waarin de oude waarden voortdurend bevat blijven. Er is geen synthese met nieuwe waarden, maar er is een afwisselend uitdrukken van aspecten, waarbij we dan rond de zevenentwintig jaar nodig hebben om te komen van de ene machtsuitdrukking tot de andere.

Ik zou dit geen synthese willen noemen. Het is een herformulering; maar een herformulering van een bepaald iets is op zich nog geen synthese, tenzij nieuwe en andere waarden daarin volledig worden geabsorbeerd, of althans een absolute samenwerking met die andere waarden mogelijk wordt en dat is zeker niet eens per vijftientwintig jaar of zevenentwintig jaar het geval. Ik ben het er dus niet helemaal mee eens.

x U noemde even de invloed van zwarte magie op regerende personen en stipte even aan, dat Castro aan elke inwerking ontsnapt. Kunt u hierop nader ingaan?

- Zo ziet u alweer dat zelfs de geest soms te lichtvaardig kan spreken. Kort gezegd dit: Ik heb het woord 'zwarte magie' niet gebruikt, maar ik heb erop gewezen dat vudopraktijken op instigatie van een bepaalde zogenaamde "geheime instantie" gebruikt zijn, o.n. tegen Castro, maar ook tegen anderen. Dat dit tegenover Castro geen werking heeft, dat is ook heel begrijpelijk, omdat deze vorm van magie, zoals zij gebruikt wordt, alleen gebruikt kan worden zodra tenminste één element in die magie sympathisch is met de persoon tegen wie ze gericht wordt.

x Sympathisch, wat bedoelt u daarmee?

- Wanneer ik een magie baseer op angst, kan ik ze alleen ge-

bruiken tegenover iemand die angstig is. Wanneer ik een magie baseer op overprestatie, die ik ook kan gebruiken om iemand te vernietigen, dan kan ik die alleen gebruiken tegenover iemand die van een voortdurende groei van zijn eigen wezen overtuigd is. De vormen die gebruikt waren, waren niet juist. Dientengevolge was er geen resultaat.

x Wat is vudu eigenlijk?

- Vudu is de omschrijving van een bepaald godsdienstig denken, gebaseerd op natuurverering, waarbij christelijke invloeden mede een rol spelen en waarin het gebruiken van bepaalde natuurkrachten of natuurgoden in wezen voorkomt in magische vorm, waarmee men zowel vijanden kan bestrijden alsook vrienden kan helpen. Vudu in zich is geen absolute zwarte magie. Wanneer we er een vorm aan moeten geven dan zouden we zeggen ...Nou moem het dan maar groene magie, natuurmagic.

x Slaan uw toekomstverwachtingen op alle volken b.v. ten aanzien van de naastenliefde, ook voor de Chinezen zowel onderling als ten aanzien van hen omringende volken als Russen en Indiërs?

- Ja, die slaan ook op de Chinezen en ook op bepaalde negervolken, enz. Maar u moet wel begrijpen dat wat in China op het ogenblik aan de gang is eigenlijk een godsdienstig réveil is, waarbij de behoefte tot het bekeren van de ander tot Mao in feite niet veel meer of minder is, dan het bijna gewelddadig bekeren van mensen tot het christendom in het verleden. Het is een poging om als het ware het zieleheil van de ander veilig te stellen; niet in de eerste plaats - zoals u misschien denkt - de verdediging van eigen macht, ofschoon het voor die verdediging van macht misbruikt werd. Dit houdt in dat er ideeel gedacht, in het China van vandaag al heel wat meer van deze naastenliefde bestaat dan u zich voor kan stellen. Maar..dat daarnaast, juist om derwille van die naastenliefde vaak mensen worden vervolgd, zoals een inquisiteur mensen kon martelen met tranen in zijn ogen, omdat dat de enige manier was waarop hij kon hopen hun ziel te redden.

Het zal duidelijk zijn dat wanneer de ijver van deze revolutie langzaam maar zeker verslapt en een andere vorm aanneemt - een van de redenen overigens van dit revolutionair réveil in de laatste jaren daar - dan krijgen we vanzelf een meer materieel medevoelen waarbij op den duur de behoefte van de medemens en niet meer in de eerste plaats het redden van zijn ziel een rol speelt. Zodra het zover is, zou je kunnen zeggen dat naastenliefde in China gaat bestaan, óok ten aanzien van anderen. U moet niet vergeten dat de chinese revolutionair, die in een ander land probeert om de arbeiders vrijheid te brengen, dit niet doet door de behoefte om zelf wat te worden, maar dat hij het in heel veel gevallen alleen doet om zó zijn naaste te helpen dátgene te krijgen dat ze z.i. rechtens moeten hebben. Dan kunnen we de wijze waarop dit gebeurt afkeuren, maar ik geloof dat we toch moeten erkennen, dat er een zeker gevoel van menselijkheid en van aandacht voor het lot van de naaste in dit alles verborgen ligt. Daarom zal het u misschien ook aanvaardbaar zijn dat zelfs China deze golf van medemenselijkheid zeker zal ervaren.

x Het lijkt me een gevaarlijk illusoir punt om vanuit te gaan. Ik bedoel, hoe is het mogelijk dat nu tweeduizend jaar voorvaderverering er zo uitgeramd wordt, en waarom is de heer Mao een soort God-figuur?

- Dat is toch héel begrijpelijk, juist omdat de vererendswaardige voorvaders niet meer vereerd worden, moet men iets anders hebben wat er voor in de plaats komt; zoals voor bepaalde heiligen uiteindelijk vroeger goden werden vereerd.

U gaat binnenkort aan Sint Nicolaas denken. Wat is het verschil tussen St. Nicolaas en Wotan? Dat de één heilig heet en de ander God

heette, dat is het hele verschil. Maar dan mogen we ook - en u moet dat niet illusoir noemen - proberen door te dringen achter de beweegredenen. En die beweegredenen zijn niet te vinden in de uitingen zonder meer. Ze zijn te vinden in de behoefte die in de uiting mede verwerkt is. Deze behoefte blijkt er een te zijn, die veel meer met het belang van de naaste te doen heeft, dan men op het eerste gezicht aanneemt. Dat machtsmisbruik daarin vaak een rol meespeelt, dat behoeft u niet te verwonderen. Uiteindelijk heeft men ook wel uit christelijke beweegredenen tot oorlog opgeroepen en dat is dan ook alles behalve christelijk, niet waar? Zoals men andere leuzen en argumenten heeft gebruikt om dingen goed te praten die in wezen allemaal verkeerd waren. Maar dat wil nog niet zeggen dat de mensen, die eerlijk overtuigd zijn dat zij God dienen of dat zij hun medemens dienen door een bepaald iets, dan geen naastenliefde kennen. U moet een verschil maken tussen de praktijk zoals ze tot uiting komt en de mentaliteit, die tot deelname aan de praktijk kan voeren. Die kunnen heel different zijn.

x Gezien de veranderingen die op het ogenblik plaats vinden ten aanzien van de godsdienstige opvattingen en ook de geloof ik, snelle veranderingen die plaats grijpen t.a.v. de parapsychologische mogelijkheden, is er in de nabije toekomst of betrekkelijk korte tijd 'n nieuwe leer of religie te verwachten? Is dat westerse of oosterse mediteren.....

- Nee; u zult me niet kwalijk nemen als ik in mijn antwoorden iets korter ben dan misschien heel beleefd is, maar een nieuwe wereldreligie is niet te verwachten, omdat het totaal van het godsdienstig réveil, dat men in deze dagen overal ziet en zelfs de verhoogde belangstelling voor het zogenaamde paranormale, is een verzet tegen de dogmatisch-wetenschappelijke denkwijze, terwijl de behoefte tot reformatie in de kerken in feite een behoefte van revolutionaire drang is. Een revolutionaire drang die zich tegen de nachtsuitoefening van de kerk richt en die van haar een praktijk vergt. Men wil een huis hebben en niet een façade. U zult begrijpen dat bij een vernieuwing van waarden juist daardoor een georganiseerde godsdienst zeer moeilijk van de grond zal komen. Want de meeste mensen zullen bang zijn wanneer ze zo'n beweging gaan volgen en die beweging zou hun te machtig worden, dat zij zich wederom als machtslichaam zou gaan gedragen en niet als werkelijke leermogelijkheid, leerverbreiding. Het resultaat zal volgens mij zijn, dat wanneer een nieuwe wereldgodsdienst ontstaat - ik kan mij dit inderdaad wel voorstellen - deze geen werkelijke organisatievorm zal bezitten, in vele gevallen zal doordringen en deel zal uitmaken van bestaande godsdienstige en ook staatkundige richtingen en in haar beleving spontane samenkomsten krijgt, waarbij men niet van organisatie en zelfs niet van voorzitters kan spreken.

x Ziet u dit als synthese, dit gebeuren?

- Uit alles kan de synthese groeien die de toekomst nodig heeft, want het zal wel even duren. De synthese van godsdienst en wetenschap, waarbij het hele terrein van het niet zintuigelijke en het niet materieel bewijsbare, niet alleen geloofsmatig meer de achtergrond van de wetenschap gaat uitmaken, maar een argument als onbekende factor-inde-vergelijking van elke wetenschappelijke beredenering uit gaat maken.

x Nu zou ik liever over een religie, als synthese, willen spreken dan over een godsdienst. Ik heb persoonlijk geen behoefte aan een nieuwe godsdienst.

- Dus u beschouwt religie als iets anders dan een godsdienst?

x Zeker.

- Dan zouden we voor religie, in dit geval, de formulering moeten gebruiken: In religie is de erkenning van een hogere waarde, waardoor eigen praktijk in het leven bepaald wordt. Wanneer we dit stellen zonder daarbij ook maar enige openbaring of gebod of organisatie voor 'm verplicht te stellen, dan kunnen we zeggen dat er een nieuwe religie op dit moment reeds aan het ontstaan is.

x Met al dit vrijmaken van waarden, treedt er dan niet een grote onbeheerstheid op?

- Dit zal ongetwijfeld één van de nevenverschijnselen zijn. Maar u moet niet vergeten dat een dergelijke onbeheerstheid over het algemeen alweer snel overwonnen kan worden. Elke vernieuwing begint met sloop. In de sloop komen er een hele hoop stinkende dingen naar voren waar je nooit over hebt geweten. Maar alleen dóór de sloop is het mogelijk ze op te ruinen en in de plaats van een bouwval een woning te zetten. Ik hoop dat dit als beeld mijn denkbeeld verheldert. Dan hoeven we voor die onbeheerstheid niet bang te zijn. En voor ons zelf kunnen we zeggen, dat beheerstheid op zichzelf weinig waarde heeft, maar dat een zelfbeheersing, waardoor men datgene dat men doet bewust en met aanvaarding van de consequenties doet, wél van belang is.

x Daar gaat het ook om.

- Dan zijn we het met elkaar eens.

Ja, Vrienden, ik zou zo langzamerhand willen afsluiten; ik geloof dat het daar ongeveer de juiste tijd voor is. Hoe zullen we dat doen? Hebt u een bepaalde voorkeur? Zullen we improviseren?

x Improviseert u maar.

- Hebt u bepaalde woorden die u daarbij zoudt willen geven?

x Vernieuwing...bewustheid...schijnheiligheid...naastenliefde..

- Dan kunnen we zeggen: Dat door gebrek aan bewustheid veel schijnheiligheid als naastenliefde wordt vernieuwd. In de vernieuwing zal dit niet meer mogelijk zijn. Dan willen we zo beginnen:

Ik zie mijzelf niet; wil niet mijzelf zien,

Ik zie mijzelf slechts als beeld van God.

Ik dien mijn God, maar in mijn God mijzelf en mijn lot.

Ik heb mijn naaste lief, ik wil mijn naaste minnen

Wanneer die naaste eerst met liefde voor mijzelf wil beginnen.

Ik wil de wereld alles geven, wanneer zij mij dit rijkelijk vergoedt,

Want slechts wanneer ik ontvangen kan, kan ik toch geven,

Eerst dan is mij het leven goed.

Zo denkt de mens, zo speelt hij vaak zijn spel

Zo scheidt hij uit een hemeltuin een hel,

En uit een eigen weten een misleiding zonder eind.

Maar wil men werkelijk het zijn vernieuwen,

Wil men vernieuwing brengen, die niet is een droom,

Maar kenbaar steeds weer, harde realiteit,

Zoek dan in uzelve eerst naar bewust erkennen van eigen onvolkomenheid.

Wie weet en toegeeft, ik ben onvolkomen, ik heb mijn fouten en mijn gaven,

Beide evenzeer,

Die kan ook zeggen: Zó kan ik waarlijk streven

Ik geef het goede uit mijzelf telkens weer.

En wat ik niet aanvaard, ik wil er niet van spreken, het gaat voorbij

Maar wat ik geef, het goede dat er in mij leeft dat is iets

waaraan alle leven zich kan verrijken, desnoods zelfs kan
bezatten
Totdat het goede, dat slechts in mij was, ook in de wereld leeft.
Ik maak mijzelve waar, niet slechts als godheid, Licht en
en zonder fouten,
Niet als een demon, die bekrompen slechts met eigen zonden
speelt,
Maar als een wezen dat het duister zich nog niet verheelt,
Maar leert dat duister wordt bestreden door licht en altijd
licht te geven.
Vernieuwing is het goede samenvoegen in het leven,
Niet spreken van fouten.
Het is niet de fouten bestrijden, maar het goede doen groeien,
Het is niet anderen veroordelen, maar jezelf kennen,
Het is niet het droeve ernst van streven, maar een spelen,
Waarin je kunt gewinnen aan het goede dat je bent.
Wie zo leeft en in zich zo'n licht erkent,
Hij heeft bewustzijn dat niet slechts vernieuwing geeft,
Maar eeuwigheid in het 'ik' uiteindelijk doet aanvaarden.
Dan vallen alle waarden van zelfbedrog en ijdelheid,
Dan spreekt men zelfs niet meer van naastenliefde
Uit angst dat men zichzelf misleidt,
Maar men zegt: Ik ben één van het Al, het Al is één in mij,
En ieder die ik ooit grieve was het pijn in mij ontstaan,
Ik ben een deel van het Al, als deel van het Al wil ik met Al
tot alle einden gaan van alle tijd.
Ik ben een vonkje in een vuur van eeuwigheid.
Ik ben misschien niet duur, maar licht,
En als een licht zal ik dan verder leven
Doordat ik leer het beste van mijzelf te geven,
Ontvang ik al het goede dat in alle tijden bestaat.

Ik hoop dat ik daarmee in staat ben geweest om u, impro-
viserend, nog even mijn gedachte te onderlijnen. En als ik u
dan aansluitend nog een raad mag geven? Wanneer je kijkt naar
het goede dat er is, kun je het kwade beter verdragen en je
kunt het vaak ombuigen tot het goede. Tracht elke dag één
ding wat verkeerd lijkt, als goed en nuttig te zien. Als u
dat doet, dan bouwt u voor uzelf levensvreugde, levensaanvaar-
ding, maar ook daadwerkelijke bereiking.

Goeden Avond!

.....ooooo0000ooooo.....

152.02

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

152.02